

**UCHWAŁA NR XIV/72/2016
RADY GMINY BAKAŁARZEWO**

z dnia 9 lutego 2016 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Bakałarzewo na lata 2016 – 2020.

Na podstawie 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2015 r., poz. 1515, z późn. zm.) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.) w związku z art. 6 ust.1 i 2 ,art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.z 2015 r. poz. 1390), Rada Gminy Bakałarzewo uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Bakałarzewo na lata 2016 – 2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr V/29/11 Rady Gminy Bakałarzewo z dnia 5 lutego 2011 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Bakałarzewo na lata 2011 - 2015

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr inż. Grzegorz Kozłowski

Załącznik do Uchwały Nr XIV/72/2016
Rady Gminy Bakalarzewo
z dnia 9 lutego 2016 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE**

DLA GMINY BAKALARZEWO

NA LATA 2016 -2020

Bakalarzewo, luty 2016

I. WSTĘP

W celu efektywnego i zintegrowanego działania przeciw przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym opracowano Gminny program Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Bakalarzewo. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie są podejmowane w szczególności w ramach pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. W programie są zawarte podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, regulacji prawnych, realizatorów, adresatów programu, zakładanych efektów.

Działania programu mają charakter wielokierunkowy, dotyczą w szczególności profilaktyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy osobom dotkniętym przemocą.

Skuteczność programu zależy od wielu czynników, w tym między innymi dobrego rozeznania środowiska przez służby odpowiednio przygotowane, zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami, kompleksowej współpracy lokalnych służb i instytucji w ramach pracy w Gminnym Zespole Interdyscyplinarnym, a przede wszystkim motywacji dokonania zmian i wyjścia z kryzysu przez rodziny dotknięte problemem przemocy.

II. PODSTAWA OPRACOWANIA PROGRAMU

Program będzie realizowany o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz.1390)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz. 163 ze. zm.)
3. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny (Dz.U. z 1997r. Nr 88 poz. 553 ze. zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015r. poz. 1286)
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. poz.332 ze zm.)
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012r. poz.788 ze. zm.)
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „ Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011r. Nr 209, poz.1245).

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE.

Jeszcze do niedawna uważano, że przemoc domowa występuje rzadko i wyłącznie w rodzinach patologicznych, a agresję między członkami rodziny traktowano jako jedną z wielu normalnych form zachowania w codziennym życiu. Przemoc stosowana przez osobę dorosłą wobec bliskich (w tym dzieci), postrzegana była jako akceptowany sposób sprawowania nad nimi władzy i kontroli.

W Polsce dostrzeżono zjawisko przemocy w rodzinie i zaczęto traktować je jako problem społeczny w latach 90-tych. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym.

Przemoc według ustawowej definicji zawartej w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie to „jedorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc w rodzinie przybiera następujące formy:

- **przemoc fizyczna** – jest intencjonalnym zachowaniem, niosącym ryzyko uszkodzenia ciała. Przejawami przemocy fizycznej są: popychanie, policzkowanie, szarpanie, uderzenie pięścią, kopanie, przypalanie papierosem, duszenie, rzucanie przedmiotami, drapanie, plucie, wykręcanie rąk, napaść z użyciem broni, krępowanie lub uwięzienie, świadome stworzenie niebezpiecznych sytuacji stanowiących zagrożenie fizyczne.
- **przemoc psychiczna** – zawiera przymus i groźby, zastraszenie, emocjonalne wykorzystanie, za które uważa się oskarżanie, upokarzanie, poniżanie, obwinianie i manipulowanie poczuciem winy, wyzwiska, wmawianie choroby psychicznej, odmawianie współżycia seksualnego, izolowanie poprzez kontrolowanie lub zakaz kontaktów z innymi, zabranianie korzystania z telefonu, samochodu, zakaz opuszczania domu itd.
- **przemoc seksualna** - polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły fizycznej, ale także na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu.
- **przemoc ekonomiczna** – polega na tym, że ofiara staje się zależna finansowo od partnera. Objawia się to ograniczeniem dostępu ofiary do pieniędzy czy do informacji o stanie finansowym rodziny, zmuszanie ofiary do proszenia o każdy grosz, wykradanie pieniędzy ofiary, niedopuszczanie ofiary do pracy zarobkowej.

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swojej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje różne jej postacie, na przemian łącząc je tak, aby uzyskać pełną kontrolę nad osobą doznającą przemocy. Zachowanie osoby stosującej przemoc może wywołać u osoby poszkodowanej trwałe negatywne skutki i w efekcie doprowadzić do zniszczenia u niej pozytywnego obrazu samej siebie. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko osoby doznające przemocy, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy tj. najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej ofiarom przemocy.

Skalę problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy Bakalarzewo najlepiej zobrazują statystyki opracowane na podstawie danych zebranych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskiej Karty”	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Ogółem w latach 2013r – 2015r.
Policja	2	9	7	18
Pomoc społeczna	0	2	3	5
Ochrona zdrowia	0	0	0	0
Oświata	0	0	0	0
GKRPA	0	0	0	0
Ogółem	2	11	10	23

Na terenie Gminy Bakalarzewo przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Do przemocy dochodzi w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. W ostatnim okresie, coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjno – edukacyjne spowodowały zmiany świadomości społecznej i z jednej strony – większej gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom oraz podjęcie współpracy w celu poprawy sytuacji w rodzinie.

IV. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Celem głównym programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w gminie Bakalarzewo, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców.

Cele szczegółowe:

1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Bakalarzewo.
2. Podnoszenie poziomu wiedzy i wrażliwości społecznej mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy, jego przejawów i form.
3. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.
4. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

V. ZADANIA PROGRAMU

1. Podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie.
2. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie.
4. Umożliwienie podnoszenia kompetencji osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie lub osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR LUB KOORDYNATOR
1.	Podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie.	<p>- diagnozowanie i monitorowanie grup ryzyka przez podmioty uczestniczące w procedurze „Niebieskie Karty”</p> <p>-podejmowanie działań w środowisku mających na celu zapobieganie występowaniu przemocy</p> <p>-zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy</p> <p>-zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie</p> <p>-rozprowadzanie materiałów informacyjno-edukacyjnych nt.placówek pomocowych i instytucji wspierających (informatory, ulotki)</p> <p>- udzielanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy finansowej rodzinom</p>	<p>2016 – 2020</p> <p>corocznie w czerwcu</p> <p>2016-2020</p>	Zespół interdyscyplinarny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Policja Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2.	Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<p>-diagnozowanie i monitoring zjawiska przemocy w rodzinie</p> <p>-rozwój działalności zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych</p>	<p>corocznie w I kwartale</p> <p>2016-2020</p>	Zespół Interdyscyplinarny GOPS

		<ul style="list-style-type: none"> -umożliwienie uzyskania poradnictwa specjalisty- cznego dla mieszkańców gminy -rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (brozur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności -dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie 	<p>corocznie w czerwcu</p> <p>2016-2020</p>	
3.	Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie -opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach -inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie -kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy -praca socjalna z osobami doznającymi przemocy -kierowanie ofiar przemocy do prawnika, psychologa przyjmującego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach przy ul. Świerkowej 60 -współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, Domem Samotnej Matki -prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań 	<p>2016-2020</p>	Zespół Interdyscyplinary Członkowie grup roboczych
4.	Umożliwienie podnoszenia kompetencji osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie lub osobami stosującymi przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczna edukacja i podnoszenie kompetencji służb stykających się z problematyką przemocy -stałe podnoszenie jakości usług świadczonych przez instytucje pomocowe -aktywność, współdziałanie, wymiana informacji między służbami -przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<p>corocznie III kwartał 2016-2020</p> <p>2016-2020</p> <p>2016-2020</p>	Zespół interdyscyplinary

VI . REALIZATORZY.

- Urząd Gminy Bakalarzewo
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Bakalarzewo
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bakalarzewie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bakalarzewie
- Zespół Szkół w Bakalarzewie
- Przychodnia Lekarza Rodzinnego w Bakalarzewie
- Posterunek Policji w Filipowie
- Fundacja „TECZOWY MOST”
- Sąd Rejonowy w Suwałkach
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach

Sposób realizacji programu :

Zakłada się, że „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla gminy Bakalarzewo na lata 2016-2020” będzie miał charakter interdyscyplinarny i realizowany będzie przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczania przemocy w rodzinie. Ze względu na interdyscyplinarny charakter programu zadania realizowane będą w formie pracy ciągłej przez okres pięciu lat.

Działania będą miały charakter:

1. profilaktyczny – promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy, systemowych rozwiązań,
2. edukacyjny – upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym brak akceptacji dla przemocy,
3. pomocowy – specjalistyczne poradnictwo, działania profilaktyczno-terapeutyczne, korekcyjno-edukacyjne, informowanie o miejscach i możliwościach udzielania pomocy,
4. wspierający – wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, współpraca i wymiana doświadczeń oraz informacji.

VII . POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Spodziewane efekty realizacji programu:

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

Ewaluacja programu

Program będzie ewaluowany poprzez systematyczną sprawozdawczość (co najmniej 1 raz w roku) dokonywaną w ramach elementów systemu.

Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu są:

- liczba Niebieskich Kart,
- liczba posiedzeń grup roboczych w sprawie rodzin, w których występuje przemoc
- ilość udzielonych porad, konsultacji
- ilość osób, które wzięły udział w grupie dla sprawców przemocy
- ilość i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych.

Finansowanie programu

Źródłem finansowania Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Bakalarzewo na lata 2016-2020 będą środki własne gminy będące w budżecie GOPS na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie.